

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Brevis Institvtio De Salvtari Poenitentia Peccatoris

Viexmont, Claude de

Coloniae Agr., 1725

VD18 1361598X

Cap. IV. Quòd voluntatis maior est potentia in bonum, quàm inueteratæ
consuetudinis inclinatio in malum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-50113](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-50113)

QVOD VOLVNTATIS MAIOR
EST POTENTIA IN BONVM, QVAM
INVETERATAE CONSVETVDINIS
INCLINATIO IN
MALVM.

CAP. IV.

AT dixeris cum Paulo ad Romanos se-
ptimo, Velle adiacet mihi, perficere au-
tem bonum non inuenio: non enim
quod volo bonum hoc facio, sed quod nolo
malum hoc ago. Cùm sanctissimus ille Pau-
lus id de se prædicet, idem de me peccatore
profiteri non pudet. Nil mirum igitur, si non
possum declinare à malo, & facere bonum:
quòd consuetudo peccandi, mihi versa est in
naturam peccati: naturam expellas furca, ta-
men vsque recurret. R. Si verba illa Pauli,
frater charissime, sanè intelligeres, illa ad ob-
durationis tuæ confirmationem non assumeres.
Ne putes, quòd Paulus vas electionis vellet esse
pudicus, & esset impudicus: vellet esse pius, &
esset impius: vellet esse humilis, & esset super-
bus. Sed ita illa verba intelligas, vt ex volun-
tate legi Dei consentiente vellet bonum, id est,
vellet prorsus non concupiscere, & nulla car-
nali concupiscentia affici, quod bonum ex assi-
dua rebellione carnis ad spiritum non poterat
perficere, quamdiu in hoc corrupto & corru-
ptibili viueret corpore: sed interim tantùm
posset desiderijs carnis non consentire, & post
eius concupiscentias non ire. Non dixit, fa-
cere, sed perficere non inuenio: non enim ni-

Locus Pauli
explanatus.

K

hil

hil facit, qui dum concupiscentia contendit, ei non consentit, sed non perficit, quia non potest carnalis concupiscentia adedè amputari, quin putata repullulet, effugata redeat, extincta reaccendatur & sopita denuo excitetur. Ideoque subiungit, Quod volo bonum, scilicet non concupiscere, hoc non facio, quia semper concupisco: sed malum, scilicet concupiscentiæ, quod nolo ex voluntate legi Dei consentiente, & ex rationis dictamine, hoc ago: quia adhuc concupisco, sed non perago, non perficio, quia concupiscentiæ meæ desideriis non obedio. Ne magnitudo reuelationum extollat me: datus mihi stimulus carnis, angelus Sathanæ, peccandi nonnullum mihi mouet affectum, sed voluntas mea Deo conformis, ei non prabet assensum, & membra mea continet, ne ei relaxent effectum.

Paulus iustus,

2. Cor. 12.

Rom. 7.

Galat. 6.

Planè iam vides hinc colligendum non esse, Paulum illum gentium Apostolum non fecisse bonum opus, quod vellet, & egisse malum opus, quod nollet: sed stimulum carnis, & carnalem illam concupiscentiam, quæ ut recederet, ter Dominum rogauerat: eum colaphizare, ei que malum suggerere: mente tamen, qua legi Dei seruibat, ei nolle acquiescere & consentire: cui si consentiret, & in carnis desideria difflueret, aliam legem in membris suis repugnantem legi mentis suæ non inueniret, quia caro eius non concupisceret aduersus spiritum, nec spiritus aduersus carnem. Tibi verò, frater charissime, nulla, aut saltem exigua est rebellio spiritus ad carnem, aut carnis ad spiritum:

ritum: quia quicquid appetit carnalis tua concupiscentia, statim spiritus tuus ei præbet consensum, & si quando spiritus tuus bonum aliquod esse faciendum dicet, idque quodammodo facere velis: id tamen non facis, sed te, non alio prohibente, & quod inefficaciter non vis, malum hoc agis, sed te, non alio compellente.

Sicut enim iustus manet liberè bonus propria voluntate, non aliqua extrinseca necessitate: sic æquè liberè in malum & corruis, & persistis, tuo voluntario nutu, non alieno impulsu. Libera est voluntas tam in malum, quam in bonum: nullum enim committis peccatum, quin ei præbeas consensum: nullus autem consensus violentus est, sed voluntarius: vbi autem voluntas, ibi libertas: vbi libertas, ibi nulla est violenta necessitas. Tuum igitur peccatum est opus voluntatis, non necessitatis: non cogitur, non extorquetur: illud velle conuinceris, quia non fiet, nisi volueris. Mem-

brorum tuorum domina est voluntas: liberum ei est à peccati effectu membra cohibere, aut in peccati effectum ea relaxare. Potest voluntas continere, manum ne feriat, claudere oculum, ne lubrica videat, obturare aurem, ne obscœna audiat, & sistere gradum, ne ad peccandum pergat: quòd si ea exhibeas arma iniquitatis, id fit ex imperio tuæ voluntatis. Veluti de interiori palatio quicquid iusserit Imperator, id statim à subditis in diuersis regionibus executioni demandatur: mouet so-

lum ille labia dum iubet, & mouetur omnis regio dum ipsa iussis paret: sic intus in cor-

Peccator liberè perfeuerat in suo peccato.

Nullum committitur peccatum citra consensum.

Voluntatis imperium.

Imperator longinquis imperans. Dum Rex aliquid iubet, tantum labia mo-

uet, & tota
regio statim
mouetur, &
iussis pareat.

de tuo sedet imperatrix voluntas: quæ si bona est, bona iubet, & à membris ei subditis bona fiunt: si verò mala, æquè liberè mala iubet, & mala fiunt. Fieri enim non potest, vt in mala opera exeant cogitationes bonæ, aut in bona opera cogitationes malæ, quoniam hoc actione promitur, quòd corde concipitur.

Voluntas
libera per-
manens ser-
uit peccato.

Tua igitur voluntate in peccatum deuolueris, nec aliunde cogaris. Ex qua liber permanens peccati seruus efficeris: seruus quidem, quia dum peccato obedire decreuisti, & liberè consensisti, ei te seruum fecisti; liber tamen adhuc es, quia homo es liberæ voluntatis, qui peccato voluntariè seruis. Liber es in seruitute, & seruus in libertate: non enim alio iugo premeris, quàm voluntariæ seruitutis: ex seruitute es miserabilis, & ex libertate inexcusabilis. Hæc seruitutis tuæ vis spontanea & blanditur premendo, & premit blandiendo: cuius quod vix possis iugum excutere, non facit seruitutis violenta & necessaria oppressio sed eidem voluntaria & spontanea tua subiectio. Peccato non amittitur aut minuitur voluntatis libertas, nec maior est in iusto homine, quàm in te peccatore. Remanet libertas, arbitrii, per quam remanet causa meriti & demeriti: vt aut bonus meritò salueris, qui talis ex propria voluntate efficeris, aut iussè damneris malus, qui talis esse non potes, nisi voluntarius.

Liberum ar-
bitrium non
est maius in
iusto homi-
ne, quàm in
peccatore.

Habitus
peccandi in-

Fateor tamen, quòd ex consuetudine peccandi factus est tibi difficilior actus operis boni,

ni, & difficilius resurgere potes, quam si peccatis assuetus non esses. Tamen liberæ tuæ voluntatis maior est potentia in bonum, quam inueteratæ consuetudinis inclinatio in peccatum contrarium. Si enim à Medico tibi diceretur, quòd oculos perderes, aut in grauiorem morbum incideres: nisi tali vel tali tempore à gula & luxuria abstineres, nõne tunc abstinere posses? si tibi ad meretricem proficiscenti diceretur, inimicum tuum capitalem cum ea esse, teque vt interficeret expectare: illucne ires? aut si ex meretrice fœdum quempiam morbum scires reportare, de concubitu vellesne cogitare? Si poculo immixtum venenum scires, nõne à tali potu tibi temperare posses? pro corporis sanitate à multis abstines, & pro animæ tuæ salute abstinere non potes? Mentiris ergò, qui propter æternam vitam consequendam, æternamque mortem fugiendam, te abstinere non posse dicis, cum pro temporali incommodo abstinere possis. Si auicula, dum structas sibi insidias videt, à cibo motu naturali abstinet: & decipulam non ingreditur, ne inescata capiatur: quantò magis rationis causa & liberæ voluntatis, ab iis quæ animæ æternam inferunt mortem abstinere poteris? si multos tibi castos & sobrios ostendam, quam in peccatis tuis habebis excusationem?

Ad meliora conuerti non potes, quia non vis, quòd si velles, facilè conuertereris, sed quí fieri poterit, cum te totum tuis permittas affectibus, in peccatis tuis dormias securus. & ex peccati luto resurgere non sis sollicitus? Omnia corpo-

efficacior voluntate.

Homo mentitur egregiè, dicens se à peccatis abstinere non posse. Auicula sibi præcauens ab insidiis.

Membrâ

arma iniqui-
tatis.
Homo pec-
cans omnia
corporis
membra fa-
cile ad qua-
uis peccata
laxat.

Nouam vi-
tam nemo
ritè inchoat,
quem vitæ
veteris non
pœnitet.

Notandum
à corporis
vulneribus.
Corporis
immedica-
bilia vul-
nera.

ris membra, quæ ad vsum vitæ accepisti ad er-
roris materiam inclinas: oculos ad videndum
obscœna & turpia inflectis, aures ad audien-
das detractiones arrigis, odoratus illecebrosos
naribus haurire concupiscis, iniquitatem lin-
gua tua loqueris, corporisquæ sanitatem ad v-
sum vitiorum accommodas; omnia denique,
quibus utiliter potes, vti ad Dei seruitium, in
pravi operis conuertis instrumentum: in car-
nalia desideria totus diffluis, & solutus con-
cupiscentias tuas sequeris: quibus vt resistas,
nullam tibi vim facis, vnde nil mirum, si vi-
tam tuam mutare non possis. Nisi enim te
pœniteat veteris vitæ, nouam non potes in-
choare, nisi tibi vim feceris, vitia non supera-
bis. Membra tua iniquitati arma non exhibeas,
ei arma tua subtrahere, quibus aduersus te
pugnat: discet contra te non surgere, dum con-
perit arma non inuenire.

Tantum experire, an à carnali tua conuer-
satione, & via tua mala possis resurgere, nec
enim tentasse nocebit. Corpori quidem si vul-
nus euenerit, adhibes continuò medicinam, &
in nullo animæ tuæ vulneribus medebetis? ani-
ma tua in maiori periculo versatur quàm cor-
pus, ideoquæ celerius esset medendum eius vul-
neribus. Non sola corporis vulnera, sed etiam
animæ, si negligentur inferunt mortem. Ex
corporum quidem vulneribus plura sanari omni-
no non possunt: quæ si accepisses, non statim
desperares, sed in iis medicandis diligentiam
maximam adhiberes, nec sumptibus parceres:
& quamuis audiuisses à Medicis, ea sanari non
posse

posse medicamentis: eos tamen vrgeres & obsecreres, vt saltem aliqua solatia exquirerent, & aliquid refocillationis applicarent. Verum in animæ tuæ vulneribus, vbi quamdiu corporis istius ergastulo detinetur, nihil est insanabile, & vbi nulla est desperandi necessitas, quasi nulla sit spes sanitatis, omiſſa penitus cura discedis, eiusque salutem ne gratis quidem habere vis?

Animæ vulnēra medicabilia.

Experire igitur, & animæ tuæ curationem aggredere: quod si non putas possibile esse, te ad primam illam innocentiam denuo reparari, aliquid saltem de gulæ & libidinis enormitate tibi refeces, & hoc tibi infructuosum non senties. Non exigo, vt repente & in instanti fias summus: non enim ambigo conuersionis initia, bonis malisque moribus esse permixta: dum & noua vita iam per intentionem agitur, & vetus adhuc ex vsu retinetur: tantò minus permixtis malis lædēris, quantò fortiùs contra ea assiduè pugnaueris: nec iam culpa suum te vindicabit, cuius prauo vsui mens tua sollicitè repugnabit: Tantùm igitur incipe, & initium meliorum accipe, conuersionisque viam lucimīs saltem vestigiis continge: tantùm à malo recede, tantùm peccare desine. Si repente ex integro ad supremum illum virtutum verticem te cogere, meritò trepidares, & difficile factu putares: cū verò id tantùm à te petam, ne in malis augeſcas, ne quotidie perditionis tuæ incrementa conquiras, & tantùm vt peccare desinas: quid cunctaris? cur consilio meo non acquiescis?

Tentandum est, an abstinere possis. Conuersionis initia sæpè difficilia.

Principium
conuersio-
nis arduum.

Principio
obstandum.

Progressu
res fiet fa-
cilis.

Cum inceperis, difficile, arduum & inac-
cessibile virtutis iter tibi videbitur: tunc tri-
stitia implebit cor tuum, sed si perseueraueris,
tristitia tua vertetur in gaudium: & fiet, vt
quæ difficillima, imò impossibilia tibi videban-
tur, cum multa dulcedine & auiditate pera-
gantur. Ad vitia sine labore dilaberis, sed ea
sine labore non superabis: si modicam violen-
tiam tibi feceris in principio, postea vitia su-
perare poteris cum leuitate & gaudio. Malæ
inclinationi in principio resiste, voluntatisque
tuæ duritiam coge, vt malam relinquantur
con-
suetudinem, ne fortè paulatim ad maiorem te
ducat difficultatem. Vbi rem ipsam aggressus
fueris, & vitia aliquantulum profligare cœpe-
ris: ibi iam pavor omnis ac formido relinque-
tur, & tristitia tua in gaudium commutabitur:
successus operis, rem tibi faciet facilem, mi-
ramque tibi pariet dulcedinem. Per reparata
virtutum incrementa fortior efficieris, quòd
proxima videri iam cœperit spes salutis.

QVOD FIDELIS EST DOMINVS,
QVI NON PATITVR NOS TEN-
TARI VLTRA QVAM
POSSVMVS.

CAP. V.

Recordatio
præterita-
rum volu-
ptatum.

AT dixeris, Cum ad Deum anhelare in-
cipio, & ad caelestem patriam me per
desiderium extendo: prauæ quidem
consuetudini reluctor, tamen adhuc succrescen-
tibus desideriis carnis aggrauor, & mihi ad ten-
tatio